

Asia: VN/15881/2025

## **Luonnos valtioneuvoston päätökseksi talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista ja sen SOVA-lain mukainen ympäristöselostus**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **1. Palaute valtioneuvoston päätösluonnoksesta**

**Voitte kirjoittaa palautteenne alla olevaan tekstikenttään.**

Luonnos valtioneuvoston päätökseksi talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista ja sen SOVA-lain mukainen ympäristöselostus

Hankkeen kuvaus

Merituulivoimasta talousvyöhykkeellä annetun lain (937/2024) mukaan valtioneuvosto voi tehdä päätöksen Suomen talousvyöhykkeellä sijaitsevan alueen osoittamisesta tuulienergian hyödyntämistä koskevaan käyttöön (talousvyöhykkeen merituulivoima-alue), sen kilpailuttamisesta ja alueen hyödyntämistä koskevista ehdoista. Suomen talousvyöhyke on kansainvälistä merialuetta, jota Suomi voi hyödyntää esimerkiksi merituulivoimaan. Valtioneuvosto tekee päätöksen työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä. Tämä ns. aluevalintapäätös on edellytys merituulivoiman rakentamiselle talousvyöhykkeellä.

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää, että valtioneuvosto tekee päätöksen neljän Suomen talousvyöhykkeellä sijaitsevan alueen osoittamisesta tuulienergian hyödyntämistä koskevaan käyttöön. Neljästä alueesta kaksi sijaitsee Selkämerellä ja kaksi Perämerellä. Alueiden käytölle esitetään seuraavat ehdot: aluetta voidaan käyttää tuulivoiman tuotantoon ja myös sähkön jatko tuotantoon; tehokkuuden on oltava vähintään 5 MW asennettua merituulivoimakapasiteettia/km<sup>2</sup>; aluetta saa hyödyntää 35 vuotta; ja kantaverkkoon voidaan liittää korkeintaan 1,3 gigawattia kapasiteettia. Päätösluonnokselle on nyt laadittu ympäristöselostus, jossa on arvioitu päätösluonnoksen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset. Päätöksen

todennäköisesti merkittävät vaikutukset ihmisiin, luonnonympäristöön, yhdyskuntarakenteeseen ja luonnonvarojen käyttöön sekä näiden tekijöiden ristikkäisvaikutukset on arvioitu aluekohtaisesti.

Ympäristöselostuksen mukaan luonnon kannalta merkittävimmät todennäköiset vaikutukset eivät vaikuta syntyvän yksittäisten alueiden rakentamisesta. Ratkaisevaa on, miten Pohjanlahdelle ja erityisesti Perämerelle laajamittaisesti suunniteltu merituulivoima vaikuttaa alueen ekosysteemeihin ja lajistoon yhdessä ja pitkän ajan myötä. Ympäristöselostuksen mukaan arviointi perustuu olemassa olevien tietojen yhdistämiseen, mutta tietoa ei ole riittävästi riskien poissulkemiseksi. Ympäristöselostuksessa tunnistetaan merkittäviä tietopuutteita ja epävarmuuksia vaikutusten arviointiin liittyen sekä annetaan suosituksia näiden hallitsemiseksi.

Prosessiin kuuluu kaksi kuulemiskierrosta. Ensimmäisessä vaiheessa touko-heinäkuussa 2025 kuultiin ympäristöarvioinnin suunnittelusta ja ympäristöselostuksen valmistelusta. Lapin liitto on antanut lausuntonsa ensimmäisellä kuulemiskierroksella. Lausunnossaan Lapin liitto korosti tarvetta avata vaihtoehtoalueiden valintaperusteet ja niiden suhde merialuesuunnitelmaan, huomioida merituulivoiman ja sähkönsiirron vaikutukset erityisesti Tornionjoen, Simojoen ja Kemijoen vaelluskaloihin sekä talvimerenkulkuun, arvioida hankkeiden yhteisvaikutukset myös Ruotsin hankkeiden kanssa ja varmistaa, että merialuesuunnittelun koordinaatioryhmä pidetään asianmukaisesti informoituna. Nyt on kyseessä varsinainen kuuleminen valtioneuvoston päätösluonnoksesta ja valmiista ympäristöselostuksesta.

#### Lapin liiton viraston näkemys

Lapin liitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja toteaa, että liiton aiemmassa lausunnossa nostamia asioita on huomioitu ansiokkaasti ympäristöselostuksessa. Lapin liitto haluaa kuitenkin vielä kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

#### Palaute valtioneuvoston päätösluonnoksesta

Lapin liitto pitää esitettyjä alueita ja alueiden käytölle esitettäviä ehtoja pääpiirteissään perusteltuina. Kolme alueista on jo aiemmin tunnistettu energiantuotannon alueeksi merialuesuunnitelmassa. Lapin liitto pitäisi päätöksenteon avoimuutta ajatellen hyödyllisenä, että tekstissä mainittu sopivien alueiden määrittämiseksi tilattu selvitys mahdollisista alueista olisi ollut nähtävillä osana päätösluonnoksen valmistelua. Lisäksi Lapin liitto toivoisi tarkennettavan, millä tarkkuudella yleispiirteisellä kartalla esitettyjä aluerajauksia on tarkoitus noudattaa jatkosuunnittelussa suhteessa tehokkuusvaatimuksiin ja miltä osin alueisiin on mahdollista sisällyttää ns. suunnitteluväliä.

## 2. Palaute ympäristöselostuksesta

## **2.1. Mitä haluatte lausua ympäristöarvioinnin toteuttamisesta ja arvioinnin tuloksina olevista vaikutuksista (ympäristöselostuksen luvut 1–5 ja 7)?**

Palaute ympäristöselostuksesta – ympäristöarvioinnin toteuttaminen ja arvioinnin tuloksina olevat vaikutukset vaikutukset

Ympäristöselostuksessa on tunnistettu merituulivoiman vaikutuksia hankkeen eri elinkaaren vaiheissa, yhdistettynä sähkönsiirtoon, yhteisvaikutukset, vaikutusten kumuloituminen sekä vaikutusten arviointiin vaikuttavat tietopuutteet ja epävarmuustekijät. Ympäristöselostuksesta ei käy ilmi, missä määrin on hyödynnetty merialuesuunnittelussa ja merituulivoimahankkeiden YVA-menettelyissä kertynyttä tietoa. Yhteisvaikutusten osalta Lapin liitto huomauttaa, että kuvissa 10, 11, 16, 17 ja 18 ei ole esitetty kaikkia Suomen (ja Ruotsin) aluevesien merituulivoimahankkeita. Lisäksi kartoilta puuttuvat mm. maakuntakaavoissa jo osoitetut merituulivoima-alueet. Karttakuvat olisi hyvä täydentää lopulliseen asiakirjaan, jotta merituulivoiman suunnittelun tilanteesta muodostuisi oikeansuuntainen kokonaiskäsitys.

Lapin liitto yhtyy arvioon siitä, että merituulivoiman ja voimansiirron mahdolliset vaikutukset vaelluskalakantoihin, vaelluskalojen syönnös- ja kutuvaellukseen, ovat tällä hetkellä puutteellisesti tunnetut ja niihin liittyy erityistä epävarmuutta. Vaikutusten selvittäminen ja mahdollisten lievennystapojen tutkiminen on aikaa vievää työtä, joka tulisi aloittaa mahdollisimman pian.

## **2.2. Mitä haluatte lausua ehdotuksista ympäristövaikutusten lieventämiseksi tai vaikutusten seuraamiseksi ja hallitsemiseksi (ympäristöselostuksen luvut 6 ja 8)?**

Palaute ympäristöselostuksesta – ehdotukset ympäristövaikutusten lieventämiseksi tai vaikutusten seuraamiseksi ja hallitsemiseksi

Lapin liitto kiinnittää huomiota siihen, että raportin luvussa 6.2 esitetyt lieventämistoimet vaihtelevat eri lajien kohdalla, eikä niiden keskinäinen johdonmukaisuus kaikilta osin hahmotu; esimerkiksi itämerennorpan osalta ainoaksi lieventämiskeinoksi esitetään Perämeren alueen käytön poissulkemista, kun taas kalaston ja linnuston osalta lieventäminen nähdään mahdolliseksi alueellisella suunnitteluylhteistyöllä. Lapin liiton näkemyksen mukaan myös vaelluskalojen ja muiden keskeisten lajien, kuten itämerennorpan, osalta olisi tarpeen vahvistaa tutkimusperustaa yhtä lailla kuin silakan kohdalla on esitetty, sillä nykyinen tieto kalojen vaellusreiteistä ja erityisesti sähkönsiirron mahdollisista kumulatiivisista vaikutuksista on puutteellinen. Tietopuutteisiin vastaaminen on välttämätöntä, jotta eri lajiryhmiin kohdistuvia vaikutuksia ja niiden lieventämismahdollisuuksia voidaan arvioida johdonmukaisesti ja luotettavasti.

Edellä mainittuun liittyen, Lapin liitto pitää epä johdonmukaisena sitä, että merikaapeliin elektromagneettisen säteilyn vaikutusta kaloihin tulisi raportin luvun 6.2 mukaan tutkia osana todennäköisesti merkittävien haitallisten vaikutusten lieventämistä hankkeiden toteuttamisessa. Lapin liiton näkemyksen mukaan tällaisia mahdollisia koko Pohjanlahdella ja edelleen Itämeren alueella kumuloituvia vaikutuksia ei voi jättää hankekohtaisen selvittelyn varaan, vaan se kuuluu aluevalinnan vaikutusten lieventämistoimiin edellä mainitulla tavalla.

Lapin liitto pitää hyvänä, että vaikutusten seuraamiseksi ja tietopuutteisiin vastaamiseksi on raportin luvussa 8.1 sisällytetty selvitykset ja seurantamallit jäiden kasautumisen muutoksista ja vaikutuksista talvimerenkululle Perämerellä sekä lisätiedon hankinta Itämeren merituulivoima-alueiden sekä voimaloiden että kaapelointien kumulatiivisista vaikutuksista vaelluskalalajeihin. Lapin liitto pitää hyvänä myös luvussa 8.2 esitettyä suositusta kannusteiden luomiseksi yhteisten tietoaaineistojen luomiseen ja ylläpitämiseen. Kerätyn tiedon tulee olla saatavilla myös merellisten toimialojen toimintaa yhteensovittavan merialuesuunnittelun käyttöön.

### 3. Muu palaute

**Voitte kirjoittaa palautteenne alla olevaan tekstikenttään.**

Muu palaute

Lapin liitto kiinnittää huomiota siihen, että talousvyöhykkeen merituulivoima-alueiden osoittamisessa olisi tarkoituksenmukaista tarkastella myös laajempia strategisia näkökulmia, kuten muuttuneen geopoliittisen tilanteen vaikutuksia energia- ja ruokaomavaraisuuteen sekä Suomen huoltovarmuuteen. Erityistä merkitystä on meriliikenteen turvallisten ja toimintavarmojen yhteyksien turvaamisella, mikä tulisi huomioida jo alueiden suunnitteluvaiheessa. Näiden kokonaisuuksien läpileikkaava tarkastelu vahvistaisi päätöksenteon strategista kestävyyttä.

Lapin liiton virastolla ei ole muuta huomautettavaa asiasta.

Peuraniemi Minttu  
Lapin liitto